

Tale

8. oktober 2020

[Talepapiret blev anvendt i forbindelse med Finansministerens tale til samrådet d. 9 oktober 2020. Det skal derfor bemærkes, at det talte ord gælder.]

Svar på Klima-, Energi- og Forsyningsudvalgets samrådsspørgsmål Æ og Ø stillet efter ønske af Mai Villadsen (EL)

- Samrådsspørgsmål Æ
Vil ministeren redegøre for, hvordan Finansministeriet har rådgivet andre ministerier i anvendelsen af CO₂-priser og herunder for, hvordan og af hvem det er besluttet, at de anvendte CO₂-priser ikke skal afspejle den bindende målsætning i den vedtagne klimalov? Der henvises til artiklen i Information den 19. september 2020: "Finansministeriet ignorerer Danmarks klimalov: Regner med 39 procent, ikke 70".
- Samrådsspørgsmål Ø
Vil ministeren ændre de beregningsmæssige forudsætninger i Finansministeriets regnemodeller, så de afspejler den vedtagne klimalov, samt redegøre for, hvordan de nuværende forudsætninger har påvirket tidligere forhandlingsforløb på klimaområdet?

Svar

Indledning

- Tak for invitationen til dette samråd.
- Det er jo et emne, der har været debatteret i medierne på det sidste, og jeg er derfor glad for at få mulighed for at skabe klarhed om både regneprincipper og om regeringens klimaambitioner.
- Lad mig derfor indlede med at understrege, at vi i regeringen tager 70 pct. målsætningen dybt seriøst. Den er mejslet i granit. Og i den

forbindelse er det vigtigt også at understrege, at den omdiskuterede CO₂-pris ikke er en hindring for vores arbejde.

- Finansministeriets regneprincipper er **ikke** dikterende for de politiske mål, regeringen har sat sig. Regeringen – og et stort flertal i Folketinget – ser den grønne omstilling som en helt central prioritet.
- Det er derfor vi har opstillet og vedtaget klimaloven og 70 pct.-målsætningen. Vi arbejder målrettet på at nå reduktionsmålet i 2030.

Vil ministeren redegøre for, hvordan Finansministeriet har rådgivet andre ministerier i anvendelsen af CO₂-priser

- I forhold til spørgsmålet om, hvordan Finansministeriet rådgiver andre ministerier i anvendelse af CO₂-priser, så kan jeg oplyse om, at når der skal laves analyser af initiativer til netop indfrielse af 70 pct. målsætningen, så bliver den omdiskuterede CO₂-pris, som anbefales af Finansministeriet, i praksis ikke anvendt.
- Finansministeriets rådgivning sker gennem ministeriets *Vejledning til samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger*, der fastsætter en række regneprincipper og nøgletal, som det anbefales andre ministerier at anvende.
- Når det gælder fastsatte politiske målsætninger – som det netop er tilfældet med 70 pct.-målet – så rådgiver Finansministeriet i denne vejledning andre ministerier om, at de skal beregne en såkaldt ”CO₂-skyggepris”.
- CO₂-skyggeprisen er et udtryk for, hvor meget et givent tiltag koster samfundet pr. reduceret ton CO₂.
- Skyggeprisen viser altså, hvor effektivt et tiltag er ift. omkostningerne, og det er et nyttigt redskab til at finde ud af, hvor vi får mest reduktion for pengene, når vi skal vurdere forskellige initiativer over for hinanden.

- Vi politikere kan så bruge disse beregnede CO₂-omkostninger til at prioritere mellem forskellige tiltag. De tiltag, som har de laveste CO₂-skyggepriser, er dem, der giver os mest reduktion med de laveste samfundsøkonomiske omkostninger.
- Det er nemlig vigtigt at sikre os, at regningen for indfrielse af 70 pct. målsætningen ikke bliver unødigt dyr. Vi skal anvende de tiltag, der er billigst først – ellers bliver det svært at nå målene, og det bliver samtidig svært at fungere som foregangsland, hvis vi ikke viser, hvordan man kan lave omstillingen klogt.
- Finansministeriets vejledning og anbefalede regnemetoder på området understøtter derfor vores mulighed for at kunne vælge en klog og omkostningseffektiv vej til at indfri målsætningen.
- Når vi vurderer initiativer, der skal bidrage til at nå 70 pct.-målet, bliver den omdiskuterede CO₂-pris, som anbefales af Finansministeriet, altså i praksis ikke anvendt.
- Det betyder selvfølgelig ikke, at Finansministeriets anbefalede CO₂-pris ikke anvendes i andre sammenhænge.
- Når der udføres samfundsøkonomiske analyser til brug for beslutningsoplæg, der *ikke* er en del af en klimahandlingsplan og vores arbejde med at indfri 70 pct.-målet, kan der være behov for at have en CO₂-pris.
- Sådanne samfundsøkonomiske analyser – såkaldte cost-benefitanalyser – hjælper med at belyse, om et givent projekt er forbundet med gevinster eller omkostninger for det danske samfund.
- Disse analyser foretages typisk af andre ministerier (pba. vejledning fra Finansministeriet) – og det er altså typisk i den forbindelse, at CO₂-prisen anvendes (det gælder fx for transportområdet og den kommende infrastrukturplan).
- Det kan fx være i forbindelse med, at vi ønsker at vurdere den samfundsøkonomiske rentabilitet af, om større offentlige investeringsprojekter skal gennemføres – som fx en infrastrukturplan.

- Når der udføres sådanne cost-benefitanalyser, så anbefales det altså at anvende den pris på CO₂, som er fastsat af Finansministeriet.
- Jeg vil dog også gerne fremhæve, at regeringen selvfølgelig finder det yderst vigtigt, at der kan evalueres op mod 70 pct.-målet i alle sammenhænge – også når forhandlingerne ikke sker i regi af klimaoområdet. Og altså også ved sådanne større investeringsprojekter, som jeg netop har fremhævet.
- Dette har jeg også understreget for embedsværket i Finansministeriet.

Hvordan og af hvem det er besluttet, at de anvendte CO₂-priser ikke skal afspejle den bindende målsætning i den vedtagne klimalov?

- Men lad mig først adressere spørgsmålet om, hvordan – og af hvem – det er besluttet, at de anvendte CO₂-priser ikke skal afspejle den bindende målsætning i klimaloven.
- Finansministeriet fastsætter priser og beregningsmetoder til brug for samfundsøkonomiske analyser i den såkaldte *Vejledning til samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger*. Disse priser og metoder fastlægges af embedsværket på baggrund af faglige kriterier.
- Dette gælder altså også for prisen på CO₂.
- Der findes ikke et forskningsbaseret opgjort niveau for den værdi, som en CO₂-reduktion har for det danske samfund.
- Finansministeriet har oplyst mig om, at de på den baggrund har fastlagt prisen for CO₂ som den omkostning, der er for Danmark ved at leve op til det, vi har forpligtet os til over for EU. Denne metode har været brugt gennem en længere årrække.
- Konkret betyder dette, at prisen på CO₂ er sat lig den europæiske kvotepriis for kvotesektoren, og for ikke-kvotesektoren sat lig med den marginale reduktionsomkostning forbundet med at leve op til Danmarks EU-reduktionsforpligtelse.

- Det betyder også, at Finansministeriet kommer til at anbefale en højere pris på CO₂, hvis reduktionsmålet i EU hæves, hvilket regeringen er en stærk fortaler for.
- Når Finansministeriet fastsætter prisen på CO₂ på baggrund af vores EU-forpligtelse, så skyldes det, at ministeriet af flere årsager finder denne tilgang fagligt mest forsvarlig. Samtidig er der en række problemstillinger forbundet med at skulle prisfastsætte CO₂-prisen efter klimaloven og 70 pct.-målet.
- Her kan bl.a. fremhæves to konkrete problemstillinger:
- For det første er der behov for, at vi bevarer muligheden for at kunne belyse omkostninger knyttet til indfrielse af 70 pct.-målet.
- Og for det andet er det vigtigt at bevare målet for den politiske betalingsvillighed for at indfri målsætningen. Jeg vil forsøge at uddybe i det følgende.
- 70 pct.-målet er mere ambitiøst end de målsætninger, der er sat internationalt. Jeg er personligt meget stolt over, at vi har sat os et så ambitiøst mål.
- Men det er i den forbindelse også vigtigt, at vi melder klart ud og er ærlige om, at der **vil være** omkostninger forbundet med at indfri målet.
- Det er vigtigt, at vi politikere bliver præsenteret retvisende for disse omkostninger i beslutningsoplæg, så vi kan træffe vores valg på et oplyst grundlag. Særligt, hvis vi ønsker at kunne lave en omkostningseffektiv omstilling og være foregangsland.
- Hvis beregningsprisen på CO₂ ændres, så den afspejler 70 pct. målsætningen, så vil det nemlig beregningsteknisk tage sig sådan ud, at der ikke længere er samfundsøkonomiske omkostninger forbundet med at indfri målet.

- Dermed vil vi altså miste muligheden for i praksis at kunne belyse den samfundsøkonomiske prioritering, vi har foretaget ved at sætte det ambitiøse 70 pct.-mål.
- Forskellen mellem Finansministeriets prisfastsættelse af CO₂ og de beregnede skyggepriser for CO₂ afspejler den politiske betalingsvilje for indfrielse af 70 pct.-målet. Det gør den, fordi Finansministeriets prisfastsættelse netop afspejler Danmark internationale forpligtelse over for EU. Det betyder, at vi for hvert tiltag kan vurdere, hvor meget vi er villige til at betale for at opfylde 70 pct.-målet.

[Udmelding – nye afrapporteringskrav om skyggepriser og følsomhedsberegninger i den samfundsøkonomiske vejledning]

- Det leder mig tilbage til, at regeringen selvfølgelig finder det yderst vigtigt, at vi kan evaluere en lang række forskellige politiske tiltag op mod 70 pct. målsætningen. Det gælder også, når tiltagene ikke sker i direkte regi af klimaområdet (som det fx typisk er tilfældet, når vi skal lave en ny infrastrukturplan).
- For mange projekter kan jo have betydelige klimaeffekter, på trods af at de ikke indgår som en del af en klimahandlingsplan. De kan derfor være relevante at evaluere op imod 70 procent målsætningen – uagtet, at de ikke i første omgang er tænkt således.
- Som jeg forstår kritikken af bl.a. Lars Gårn Hansen og Peter Birch Sørensen i artiklen i Information [som der henvises til i samrådspørgsmålet], så er de netop bekymrede for, at vi i andre sammenhænge end klimaforhandlingerne kommer til at forkaste tiltag, der kunne have været gode investeringer målt i forhold til CO₂-reduktioner og indfrielse af 70 pct.-målet.
- Den bekymring deler jeg, og jeg har som sagt også drøftet dette med embedsværket i Finansministeriet.

- Jeg ønsker, at vi som politikere – ved alle beslutningsoplæg – bliver informeret om den effekt, som vores beslutninger vil have for vores klimamål. Derfor er det vigtigt, at vi også tænker den grønne omstilling og 70 pct.-målet ind, når vi også foretager beslutninger på andre områder.
- På den baggrund har Finansministeriet nu præciseret i den samfundsøkonomiske vejledning, at der *altid* skal udarbejdes og præsenteres et skøn for omkostningen pr. reduceret tons CO₂ (altså en skyggepris) i de enkelte projekter og ikke kun, når de vedrører 70 pct. målsætningen.
- Finansministeriet har ligeledes også præciseret, at det – i de analyser, hvor der indgår en CO₂ pris – tydeligt skal fremgå, at dette er tilfældet. Dertil har Finansministeriet skærpet den generelle anbefaling om, at der skal laves følsomhedsanalyser således, at der også skal laves følsomhedsberegninger med en alternativ CO₂-pris.
- Med disse tiltag vil det altså være muligt for os politikere altid at kunne evaluere initiativer op imod 70 pct. målsætningen. Også selvom de ikke oprindeligt er tænkt som en del af klimahandlingsplanerne.

Vil ministeren ændre de beregningsmæssige forudsætninger i Finansministeriets regnemodeller, så de afspejler den vedtagne klimalov

- Så kommer vi til det andet samrådsspørgsmål [Ø] om, hvorvidt jeg som minister vil ændre de beregningsmæssige forudsætninger i Finansministeriets regnemodeller, så de afspejler den vedtagne klimalov. Og til det er mit svar nej.
- Ligesom Finansministeriets regneprincipper ikke dikterer de politiske mål, som regeringen har sat, så bør vi politikere heller ikke diktere Finansministeriets fagligt funderede regneprincipper.
- Det er helt afgørende, at embedsværkets faglige vurderinger er uafhængige.

- Hvis beregningspriserne ændres, vil vi – som jeg tidligere var inde på – miste muligheden for i praksis at kunne belyse omkostninger og betalingsvillighed knyttet til 70 pct.-målet og klimaloven. Vi politikere vil dermed også miste muligheden for at blive oplyst retvisende om, hvad den grønne omstilling koster.
- Det betyder selvfølgelig ikke, at Finansministeriets regneprincipper ikke skal kunne udfordres. Da jeg tiltrådte som finansminister, varslede jeg, at Finansministeriets regneprincipper skulle ses efter i sømmene. Og det bliver de nu, hvor vi har bedt det Økonomiske Råd lave et uafhængigt eftersyn af de økonomiske ministeriers regneprincipper.
- Det vil selvfølgelig også gælde i den aktuelle diskussion om den anvendte pris på CO₂, hvor jeg hilser et eventuelt eftersyn velkomment.

Vil ministeren redegøre for, hvordan de nuværende forudsætninger har påvirket tidligere forhandlingsforløb på klimaområdet?

- Til sidst har vi spørgsmålet om, hvordan de nuværende forudsætninger har påvirket tidligere forhandlingsforløb på klimaområdet.
- Jeg håber, at jeg allerede med mine svar på det forrige spørgsmål er lykkedes med at skabe tryghed og klarhed om, at de anbefalende beregningsmetoder, hvor der beregnes en CO₂-skyggepris for de enkelte initiativer, som dermed danner grundlag for de politiske beslutninger – om noget – må have haft en positiv påvirkning på forhandlingsforløbene.
- Konkret har de anbefalede beregningsmetoder nemlig hjulpet til at belyse, hvordan den grønne omstilling kan laves på den klogeste måde. Det sker, når vi politikere bliver oplyst konsistent om, hvor meget CO₂-reduktion, vi får for pengene ved at gennemføre forskellige tiltag.
- Det står os politikere frit for at vælge initiativer med højere skyggepriser end den fastsatte CO₂-beregningpris.

- Og det er netop det, vi gør i vores arbejde med at indfri 70 pct. målet.
- Og lad mig til sidst gentage: I regeringen arbejder vi målrettet på at nå vores klimamål i 2030.
- Tak for ordet.